

การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี ในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ :
 ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ
 Political Participation of Women in Khon Sawan Sub-District
 Municipality: A Case Study A Case Study of Women in Khon Sawan
 Sub-District Municipality Khon Sawan District Chaiyaphum Province

สุภาพร บุญเกื้อ

Supaporn Boonkua

ไพฑูรย์ มาเมือง

Phaitoon Mamuangt

ปัญญา คล้ายเดช

Panya Klaydesh

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐศาสตร์)

Master of Political Science (Political Science

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Graduate School, Chaiyaphum

Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

Email : supaporn130322@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 11 กรกฎาคม 2566

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 14 กรกฎาคม 2566

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 20 สิงหาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี 3) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยมีระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญจำนวน 9 รูปหรือคน และการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 363 คน จากจำนวน 3,915 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าทีและค่าเอฟ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความ

ผลวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรี พบว่า ประชาชนที่มีเพศ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับ

สมมติฐานการวิจัย 3) จากผลการวิเคราะห์การนำเสนอการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีพบว่า (1) ด้านความพึงพอใจ พบว่า การมีส่วนร่วมในการพูดคุยอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องทางการเมืองกับผู้อื่น และติดตามข่าวสาร (2) การมีส่วนร่วมพูดคุยติดตามนโยบายการทำงานของนักการเมือง (3) การมีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแสการทุจริตซื้อสิทธิขายเสียง เผยแพร่ความรู้หรือข้อมูลที่ถูกต้องแก่ประชาชน (4) มีส่วนร่วมตรวจสอบการเลือกตั้งเฝ้าติดตามนโยบายนักการเมืองและผู้บริหารทางการเมืองท้องถิ่นของตนเอง

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม, การเมืองท้องถิ่น, สตรี

ADSTRACT

The objectives of the research were to study 1) the level of women's participation in local politics, 2) the comparison of the women's political participation, and 3) the women's political participation in Khon Sawan Sub-district Municipality, a case study of Khon Sawan Subdistrict Municipality, Khon Sawan District, Chaiyaphum Province. The research methodology was the mixed method. Qualitative research collected data from 9 key informants and quantitative research collected data with questionnaires from 363 samples out of 3,915 people. The tools were questionnaires and interview formats. The data were analyzed by frequency, percentage, mean and standard deviation. The hypotheses were tested by the t and f values. The data were analyzed by description.

The findings of the research were as follows: 1) The overall level of the women's participation in local politics was high ($\bar{X}=4.06$) when classified by side from high to low. 2) The comparison of the public opinions on the women's participation in local politics found that the people with different sex and income had no different opinions on women's local political participation but the people with different ages, educational levels and occupations ha different opinions about women's local political participation with a statistical significance of 0.05. 3) The analyses of the presentation of the women's local political participation found that (1) in terms of satisfaction, participating in meeting and discussing about politics with others (2) participating in discussing and monitoring the working policies of politicians (3) participating in notifying vote-buying corruption clues and disseminating accurate knowledge or information to the public (4) participating in election checking, monitoring policies of politicians and local political administrators.

Keywords: participation, local politics, women

บทนำ

การปกครองระบอบประชาธิปไตยในยุคสมัยใหม่ คือ การเลือกผู้แทนเข้ามาทำหน้าที่บริหารกิจการบ้านเมืองแทนประชาชน ในอดีตจนถึงปัจจุบันผู้แทนส่วนใหญ่ของประเทศไทยเป็นเพศชาย อาจเพราะเหตุว่าผู้หญิงถูกอบรมสั่งสอนให้เป็นกุลสตรีมีหน้าที่ดูแลบ้านเรือนและครอบครัวเป็นหลัก

ส่วนผู้ชายเป็นผู้มีหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัวและทำงานนอกบ้าน รวมถึงมีหน้าที่ในการบริหารกิจการบ้านเมืองด้วย ซึ่งกิจเช่นนี้มีไขหน้าที่ของผู้หญิง แต่เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไปการทำงานนอกบ้านนั้นมิได้จำกัดแต่เพียงเฉพาะเพศชายผู้หญิงก็มีความจำเป็นเช่นเดียวกันจึงทำให้บทบาทของผู้หญิงในยุคสมัยใหม่จึงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และนอกจากการทำงานเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวแล้วผู้หญิงยังเข้ามา มีบทบาทในการบริหารกิจการของบ้านเมืองรวมถึงการบริหารองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นโดยผ่านการเป็นตัวแทนทางการเมือง เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารและสมาชิกสภาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอีกทั้งยังได้รับการยอมรับว่านักการเมืองหญิงมีความละเอียดอ่อน รอบคอบกว่าผู้ชาย รวมถึงนักการเมืองหญิงมีแนวคิดในการพัฒนาที่เน้นไปทางด้านการศึกษา ส่งเสริมคุณภาพชีวิตได้ดีกว่าเพศชาย ที่เน้นไปทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการแต่กระนั้นหากเราพิจารณาทางสถิติจะพบว่าจำนวนส่วนของเพศหญิงต่อเพศชายในการเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมืองของประเทศไทยยังอยู่ในสัดส่วนที่น้อยกว่านานาประเทศอาจเนื่องจากติดที่กรอบและวิถีคิดในแบบเดิม (วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่นสถาบันพระปกเกล้า, 2551) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนถือเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตยเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นร่วมตัดสินใจต่อการเมืองการปกครองของประเทศ ถ้ามีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงแสดงว่าสังคมนั้นมีการพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยสูงอีกทั้งการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นตัวบ่งบอกถึงอุดมการณ์เจตนคติทางการเมืองของประชาชนในชาติได้อีกด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2554) การที่สตรีเข้ามามีบทบาทและเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นจะช่วยให้การพัฒนาเกิดความเต็มเต็มสมดุล และมีความยั่งยืนตอบสนองความต้องการของคนในสังคมและชุมชนท้องถิ่นทั้งหญิงและชายได้อย่างแท้จริง จากเหตุผลดังกล่าวการมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกระดับจึงจำเป็นต้องมีตัวแทนของสตรี และผู้ชายเข้าไปมีบทบาทในสัดส่วนที่เท่าเทียมกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเมืองท้องถิ่นซึ่งเป็นการเมืองที่ใกล้ชิดกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนมากที่สุด

ดังนั้น ผู้ศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในสิทธิมนุษยชนของสตรีในการร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ในปัจจุบันสตรีมีความรู้ความเข้าใจมีความสนใจทางการเมืองท้องถิ่นมากขึ้น โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ ดังนั้นสตรีจึงต้องการเข้ามามี ส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของตนเองเพื่อส่งเสริมพัฒนาอาชีพให้กับกลุ่มสตรีปกป้องสิทธิของสตรี ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาท้องถิ่นของตน ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ในด้านการมีส่วนร่วมต่างๆ 5 ด้าน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองท้องถิ่น 2) การมีส่วนร่วมแสดงสิทธิออกเสียงเลือกตั้งท้องถิ่น 3) การมีส่วนร่วมในการร่วมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ทางการเมืองท้องถิ่น 4) การมีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมกับกลุ่มทางการเมืองท้องถิ่น 5) การมีส่วนร่วมในการร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองท้องถิ่นเพื่อที่จะนำผลการศึกษาที่ได้ไปเป็นข้อเสนอแนะ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ ที่จำเป็นต้องเข้ามามีบทบาทหรือส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ และนำไปปรับใช้กับท้องถิ่นของผู้ที่สนใจศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Mixed Methods) /แบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) /เชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ จำนวน 3,915คน (สภาพและข้อมูลพื้นฐาน, 2566 : ออนไลน์)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ทั้งหมด 7 หมู่บ้าน จำนวน 363 คน โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size)

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายและการใช้แบบสอบถาม 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ ข้อมูลจากที่ได้จากการรวบรวมเอกสารต่างๆ (Document Research) เช่น หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

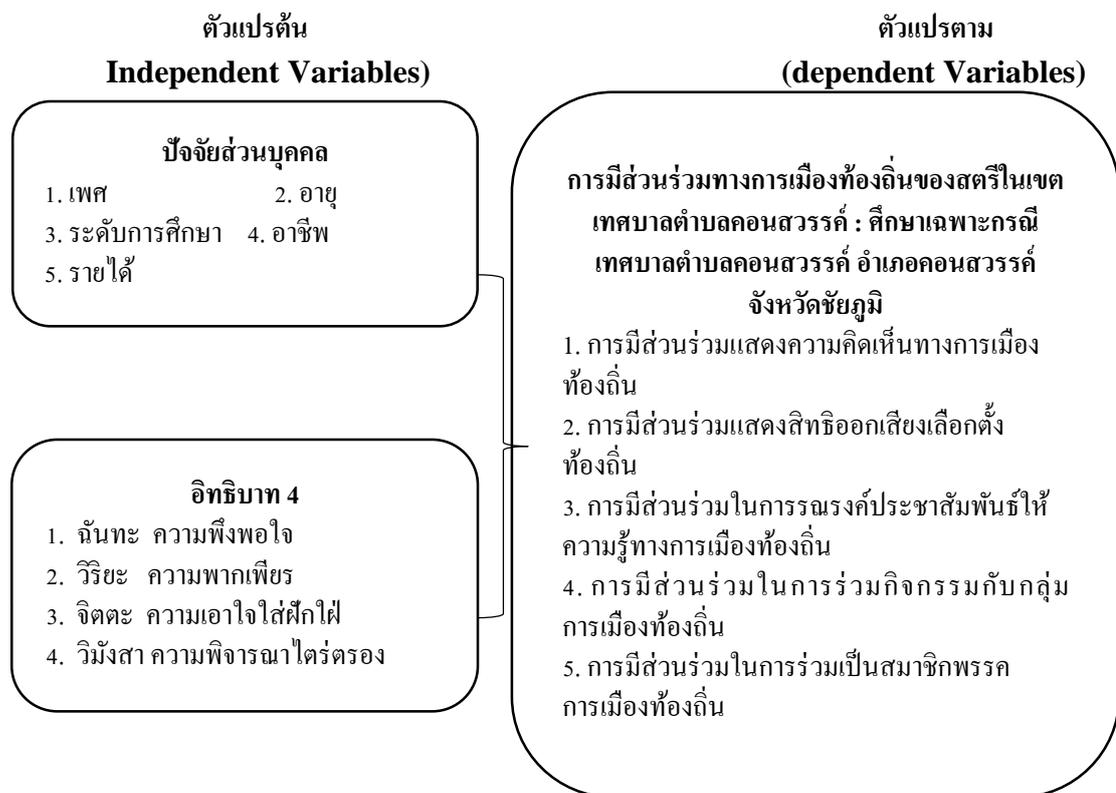
3. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายและการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่างๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำเอาข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติเพื่อหาค่าความแปรปรวนหรือวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวหรือการทดสอบค่า (F-test) สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบไปด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการเปรียบเทียบโดยการทดสอบค่า (t-test) และค่า (F-test)

กรอบแนวคิด

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ได้ต่อไปนี้

1) ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

2) ตัวแปรตาม (dependent Variables) คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิดของ (อนงค์รัตน์ โรจน์สุรรัฐกิจ, 2557) การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเทศบาลเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน, ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1. การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองท้องถิ่น 2. การมีส่วนร่วมแสดงสิทธิออกเสียงเลือกตั้งท้องถิ่น 3. การมีส่วนร่วมในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ทางการเมืองท้องถิ่น 4. การมีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมกับกลุ่มการเมืองท้องถิ่น 5. การมีส่วนร่วมในการร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองท้องถิ่น และหลักธรรม คือ อิทธิบาท 4 ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D.=0.65) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ทางการเมืองท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.07$, S.D.=0.69) ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมกับกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.07$, S.D.=0.71) ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.07$, S.D.=0.73) ด้านการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.06$, S.D.=0.72) และด้านการมีส่วนร่วมแสดงสิทธิออกเสียงเลือกตั้งท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.05$, S.D.=0.72) อยู่ในระดับมากตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

พบว่า ประชาชนที่มี เพศ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ สรุปองค์ความรู้ โดยประยุกต์ตามหลักอิทธิบาท 4 มาพบว่า

ผลการวิเคราะห์การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อิทธิบาท 4 เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หลักอิทธิบาท 4 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D.= 0.71) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านจิตตะ พิจารณาไตรตรอง ($\bar{X} = 4.18$, S.D.=0.86), ด้านวิมังสา พึงพอใจ ($\bar{X} = 4.13$, S.D.=0.76), ด้านวิริยะ ตั้งมั่นติดตาม ($\bar{X} = 4.09$, S.D.=0.73) และด้านฉันทะ มุ่งมั่นผลักดัน ($\bar{X} = 3.94$, S.D.= 0.76), อยู่ในระดับมากตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านฉันทะ พึงพอใจ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หลักอิทธิบาท 4 ด้านฉันทะ พึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D.=0.76) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “มีส่วนร่วมในการพูดคุยอภิปรายเรื่องราวทางการเมืองท้องถิ่น และสถานการณ์ปัจจุบัน” ($\bar{X} = 3.97$, S.D.=0.87) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ตรวจบัญชีรายชื่อว่าตนเองเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นหรือไม่” ($\bar{X} = 3.96$, S.D.=0.83) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ชักชวน รณรงค์ให้ผู้อื่นสนับสนุนพรรคการเมืองที่ตนสนับสนุน” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D.=0.87) ตามลำดับ

2. ด้านวิริยะ มุ่งมั่นผลักดัน พบว่า การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หลักอิทธิบาท 4 ด้านวิริยะ มุ่งมั่นผลักดัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D.= 0.73) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “เสนอแนวคิดนโยบายต่อนักการเมืองและผู้บริหารทางการเมืองท้องถิ่นของตนเอง” ($\bar{X} = 4.17$, S.D.=0.81) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การมีส่วนร่วมพูดคุยติดตามนโยบายการทำงานของนักการเมือง และผู้บริหารท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม” ($\bar{X} = 4.12$, S.D.=0.81) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การมีส่วนร่วมในการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D.=0.83) ตามลำดับ

3. **ด้านจิตตะ ตั้งมั่นติดตาม** พบว่า การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หลักอิทธิบาท 4 ด้านจิตตะ ตั้งมั่นติดตาม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18, S.D.=0.86$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “การมีส่วนร่วมคัดค้านนโยบายที่นำความเดือดร้อน ให้แก่ประชาชน” ($\bar{X} = 4.23, S.D.=0.81$) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การมีส่วนร่วมจับกลุ่มในชุมชน เพื่อแสดงความคิดเห็นในทางการเมืองท้องถิ่น” ($\bar{X} = 4.04, S.D.=0.82$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองท้องถิ่น ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ประชาชน” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12, S.D.=0.75$) ตามลำดับ

4. **ด้านวิมังสา พิจารณาไตร่ตรอง** พบว่า การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หลักอิทธิบาท 4 ด้านวิมังสา พิจารณาไตร่ตรอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13, S.D.= 0.76$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น และการเลือกตั้งในหมู่บ้านหรือชุมชน” ($\bar{X} = 4.15, S.D.=0.81$) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “เฝ้าติดตามแนวคิด นโยบายต่อนักการเมือง และผู้บริหารทางการเมืองท้องถิ่นของตนเอง” ($\bar{X} = 4.15, S.D.=0.83$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบดูแลการเลือกตั้ง” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11, S.D.=0.82$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. **จากผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ** พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06, S.D.=0.65$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ทางการเมืองท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.07, S.D.= 0.69$) ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมกับกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.07, S.D.=0.71$) ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.07, S.D.=0.73$) ด้านการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.06, S.D.=0.72$) และด้านการมีส่วนร่วมแสดงสิทธิออกเสียงเลือกตั้งท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.05, S.D.=0.72$) อยู่ในระดับมากตามลำดับ อภิปรายได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ประกอบไปด้วยวัฒนธรรมทางการเมือง 5 ด้าน คือ

1) **ด้านการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองท้องถิ่น** คือ การพูดคุยเรื่องการเมืองท้องถิ่น และสถานการณ์ต่างๆ ในยุคปัจจุบัน มีการรวมกลุ่มในหมู่บ้านหรือชุมชนเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมืองท้องถิ่นมีการติดตามนโยบาย และแผนการดำเนินงานของผู้บริหารท้องถิ่น ในเป็นระยะยาว มีการร่วมประชุมในหมู่บ้าน ร่วมรณรงค์ในการมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นทางการเมืองท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารท้องถิ่น

2) **ด้านการมีส่วนร่วมแสดงสิทธิออกเสียงเลือกตั้งท้องถิ่น** คือ การตรวจสอบนักการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งท้องถิ่น ตรวจสอบบัญชีรายชื่อว่าตนเองเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นหรือไม่ เป็นส่วนหนึ่งในการแจ้งเบาะแสการทุจริตซื้อสิทธิขายเสียง ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอมีส่วน

ร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้ง หรือเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งรับรองให้ตรวจสอบการเลือกตั้งท้องถิ่น

3) **ด้านการมีส่วนร่วมในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ทางการเมืองท้องถิ่น** คือ มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ทางการเมืองท้องถิ่น ให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชน ในการใช้สิทธิการเลือกตั้ง ตรวจสอบสอดส่องดูแลการเลือกตั้งท้องถิ่น ชักชวนให้ประชาชนในหมู่บ้าน หรือชุมชน ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ แลกเปลี่ยนความรู้เรื่องทางการเมืองท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ความรู้ และแนะนำการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่น

4) **ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมกับกลุ่มการเมืองท้องถิ่น** คือ การสนใจติดตาม ข่าวสาร และกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น มีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น การเลือกตั้งใน ชุมชนหรือหมู่บ้าน สนับสนุนผู้สมัครนักการเมืองท้องถิ่นที่ดี มีความรู้มาพัฒนาท้องถิ่น มีการติดตาม ประเมินผลนโยบายของนักการเมือง ต่อต้าน และคัดค้านนโยบายสาธารณะที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนในท้องถิ่น และ

5) **ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองท้องถิ่น** คือ สมาชิกพรรคการเมืองท้องถิ่น ช่วยเหลือพรรคการเมืองท้องถิ่นในชุมชนของตนเอง มีส่วนร่วมในการชักจูง รณรงค์ สนับสนุนพรรคการเมืองท้องถิ่น ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีทั้ง 5 ด้าน นั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุทธิรักษ์ ศรีจันทร์เพ็ญ, 2552) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาวัฒนธรรมองค์การตามหลักขบวนการ 4 ของนักเรียนนายร้อยตำรวจ” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า นักเรียนนายร้อย ตำรวจมีวัฒนธรรมองค์การโดยรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ แบบสร้างสรรค์ แบบตั้งรับ-เฉื่อยชา และแบบตั้งรับ-ก้าวร้าว และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ไชยยา เมืองแทน, 2561) ได้วิจัยเรื่อง “การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนธรรมบวรวิทยา จังหวัดสกลนคร” ซึ่งจากการวิจัยเรื่องนี้ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนธรรมบวรวิทยา จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีนั้นควรตระหนักถึงความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ เพื่อฝึกและปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักเสียสละช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้เกิดความรักความสามัคคีและมีคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระมหาสำราญ นนทพุทธิ (ทะสุนย์), 2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการวิจัยพบว่า ควรจะมีการจัดกิจกรรมหรือรณรงค์ให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสาร ควรจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบข่าวสารทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ ควรสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ควรจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้ทราบข่าวสารทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ

2. จากผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

พบว่า โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่มี เพศ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธ

สมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระสุชาติ สุชาติ (สวน), 2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562” ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มี เพศ และรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระมหาพรพงศ์ กุศลชโย (มหาจันทร์), 2563) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น” ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการรถไฟของเทศบาลนครขอนแก่นไม่แตกต่าง จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพต่าง และรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการรถไฟของเทศบาลนครขอนแก่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระปลัดคณิศร ขนดีโพ (รัตนทองพันธ์), 2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่การศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งซึ่งส่งผลให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองและการพัฒนาประเทศชาติ

3.จากผลการวิเคราะห์การนำเสนอการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยการประยุกต์ตามหลักอิทธิบาท 4

พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเขตเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยการประยุกต์ตามหลักอิทธิบาท 4 ประกอบไปด้วย

1) **ฉันทะ พึงพอใจ** ดั้งนั้นการพูดคุยเรื่องการเมืองท้องถิ่น และสถานการณ์ต่างๆ ในยุคปัจจุบัน มีการรวมกลุ่มในหมู่บ้านหรือชุมชนเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมืองท้องถิ่นมีการติดตามนโยบาย และแผนการดำเนินงานของผู้บริหารท้องถิ่น ในเป็นระยะยาว มีการร่วมประชุมในหมู่บ้านร่วมแรงร่วมใจในการมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นทางการเมืองท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารท้องถิ่น

2) **วิริยะ มุ่งมั่นผลักดัน** ดั้งนั้นการตรวจสอบนักการเมือง และผู้สมัครรับเลือกตั้งท้องถิ่น ตรวจสอบบัญชีรายชื่อว่าตนเองเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นหรือไม่ เป็นส่วนหนึ่งในการแจ้งเบาะแสการทุจริตข้อสิทธิขายเสียง ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้ง หรือเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งรับรองให้ตรวจสอบการเลือกตั้งท้องถิ่น

3) **จิตตะ ตั้งมั่นติดตาม** ดั้งนั้นการมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ทางการเมืองท้องถิ่น ให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชน ในการใช้สิทธิการเลือกตั้ง ตรวจสอบสอดส่องดูแลการเลือกตั้งท้องถิ่น ชักชวนให้ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นอย่าง

สม่ำเสมอ แลกเปลี่ยนความรู้เรื่องทางการเมืองท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ความรู้ และแนะนำการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่น

4) วิมังสา พิจารณาไตร่ตรอง การสนใจติดตามข่าวสาร และกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น มีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น การเลือกตั้งในชุมชนหรือหมู่บ้าน สนับสนุนผู้สมัคร นักการเมืองท้องถิ่นที่ดี มีความรู้มาพัฒนาท้องถิ่น มีการติดตามประเมินผลนโยบายของนักการเมืองต่อต้าน และคัดค้านนโยบายสาธารณะที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุมาลี บุญเรือง, 2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย พบว่า ประชาชนมีระดับการตื่นตัวทางการเมืองที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สถาบันการก่อกมลทางการเมือง (= 3.58, S.D. = 0.66) คุณลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.69) อิทธิพลของสื่อ ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.64) การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.67) พรรคที่สังกัดของผู้สมัคร ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.66) และนโยบายของพรรคการเมือง ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.73) ตามลำดับ ปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองส่งผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป และหลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อการพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป พบว่า การตัดสินใจของประชาชนจังหวัดสงขลาในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$, S.D.=0.88) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.37$, S.D.=0.88) รองลงมา ได้แก่ ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.32$, S.D.=0.99) ด้านสังคม ($\bar{X} = 3.28$, S.D.=0.90) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเกษตร ($\bar{X} = 3.23$, S.D.=0.97) ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1 ด้านการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองท้องถิ่น ดังนั้นประชาชนโดยส่วนใหญ่จึงคิดว่าตนเองมีการพูดคุยเรื่องการเมืองท้องถิ่น และสถานการณ์ต่าง ๆ ในยุคปัจจุบัน เพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมืองท้องถิ่น มีการติดตามนโยบาย และแผนการดำเนินงานของผู้บริหารท้องถิ่นในเป็นระยะยาว มีการร่วมประชุมในหมู่บ้าน เพื่อร่วมรณรงค์ในการมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นทางการเมืองท้องถิ่น เพื่อตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารท้องถิ่น

2 ด้านการมีส่วนร่วมแสดงสิทธิออกเสียงเลือกตั้งท้องถิ่น ดังนั้นประชาชนโดยส่วนใหญ่จึงคิดว่าตนเองมีการมีส่วนร่วมแสดงสิทธิออกเสียงเลือกตั้งท้องถิ่น การตรวจสอบนักการเมือง และผู้สมัครรับเลือกตั้งท้องถิ่น ตรวจสอบบัญชีรายชื่อว่าตนเองเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นหรือไม่ เป็นส่วนหนึ่งในการแจ้งเบาะแสการทุจริตซื้อสิทธิขายเสียง ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้ง หรือเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งรับรองให้ตรวจสอบการเลือกตั้งท้องถิ่น

3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ทางการเมืองท้องถิ่น ดังนั้นประชาชนโดยส่วนใหญ่จึงคิดว่าตนเองมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ทางการเมืองท้องถิ่น ให้ความรู้ในการใช้สิทธิการเลือกตั้ง ตรวจสอบสอดส่องดูแลการเลือกตั้งท้องถิ่น ชักชวนให้ประชาชน

ในหมู่บ้านหรือชุมชน ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ แลกเปลี่ยนความรู้เรื่องทางการเมืองท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ความรู้ และแนะนำการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่น

4 ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมกับกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ดังนั้นประชาชนโดยส่วนใหญ่จึงคิดว่าการสนใจติดตามข่าวสาร และกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น มีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองท้องถิ่น การเลือกตั้งในชุมชนหรือหมู่บ้าน สนับสนุนผู้สมัครนักการเมืองท้องถิ่นที่ดี มีความรู้มาพัฒนาท้องถิ่น มีการติดตามประเมินผลนโยบายของนักการเมือง ต่อต้าน และคัดค้านนโยบายสาธารณะที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนในท้องถิ่น

5 ด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองท้องถิ่น ดังนั้นประชาชนโดยส่วนใหญ่จึงคิดว่าสมาชิกพรรคการเมืองท้องถิ่น ช่วยเหลือพรรคการเมืองท้องถิ่นในชุมชนของตนเอง มีส่วนร่วมในการชักจูง หนุนนำ สนับสนุนพรรคการเมืองท้องถิ่น เสนอแนวคิดนโยบายหรือแผนงานต่อนักการเมือง และผู้บริหารทางการเมืองท้องถิ่นของตนเอง มีส่วนร่วมในการหาเสียงช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้บริหารท้องถิ่นร่วมตรวจสอบผลการนับคะแนนการเลือกตั้งให้ผู้สมัครในพรรคการเมืองท้องถิ่นของตนเอง

บรรณานุกรม

- พระมหาสำราญ นนทพุทธิ (ทะสุนย์). (2559). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาล ตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสุชาติ สุชาติ (สวน). (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคลากรเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาวรพงศ์ กุศลชโย (มหาจันทร์). (2563). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการรถไฟรางเบาของเทศบาลนครขอนแก่น. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระปลัดคณิศร ขนดีพโล (รัตนทองพันธ์). (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่นสถาบันพระปกเกล้า. (2551). สตรีกับการเมือง. นนทบุรี : โรงพิมพ์ ธรรมดาเพลส.
- สุทธิรัก ศรีจันทร์เพ็ญ. (2552). การศึกษาวัฒนธรรมองค์การตามหลักฆราวาสธรรม 4 ของนักเรียนนายร้อยตำรวจ. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุมาลี บุญเรือง. (2564). การพัฒนาการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป. คุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2554). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. หนังสือและสื่อ เผยแพร่ : สำนักประชาสัมพันธ์.

- อนงค์รัตน์ โรจน์สุรบุญกิจ. (2557). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเทศบาลเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อนงค์รัตน์ โรจน์สุรบุญกิจ. (2557). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของสตรีในเทศบาลเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ไชยยา เมืองแทน. (2561). การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนธรรมบวรวิทยา จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานเทศบาลตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ. (2566). สภาพและข้อมูลพื้นฐาน, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.khonsawancity.go.th/history.php> [1 มิถุนายน 2566].